

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izbaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 50.

Maribor, dne 28. aprila 1909.

Letnik I.

Volilci splošne skupine.

Vedno bolj se bliža **7. maj**, ko Vam bo voliti svoja zastopnika v deželnem zboru. Odločiti se boste morali za tega ali onega kandidata. Izbrati si pa morate moža, ki bo v resnici zastopal v deželnem zboru Vaše koristi. Posameznik ne more ničesar doseči; imeti mora zaslombo. To bo pa imel le poslanec S. K. Z., ki bo brez dvoma zmagala na celi črti.

Slovenska kmečka zveza, najbolj močna stranka na Spodnjem Štajerskem, kandidira vsled sklepa svojih zaupnikov, v splošni skupini dva moža, ki sta znana, da sta se neumorno borila in tudi že dosegla velike uspehe, ne samo za kmečki stan, ampak tudi za delavce in viničarje. Vsi ju poznate, če ne osebno, pa gotovo po njunem delovanju. Ta dva moža sta:

dr. Anton Korošec,

državni poslanec, Maribor.

Franc Pišek,

državni poslanec, Orehovavas.

Slovenski delavci, viničarji, hlapci in mali posestniki

sodnih okrajev Maribor, Sv. Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Ptuj, Ormož, Rogatec, Konjice in Slovenska Bistrica! Komu boste oddali dne **7. maja** svoje glasove? Bodete li volili kandidata, ki Vam ga morda priporoča narodna stranka, katera še ni pičice storila za Vas? Narodna stranka Vam je prijazna le tedaj, ko rabi vaše glasove, sicer se pa ne zmeni za Vas in Vas gleda le prezirljivo. Tudi socialdemokrata ne morete voliti. Kaj pa bi mogel storiti za Vas socialdemokrat in bivši učitelj Kitak, ki je v službi južne železnice in torej odvisen od nje? Vi morate soglasno voliti moža, ki je popolnoma samostojen in ki kandidira na programu Slovenske kmečke zveze, Vaše prijateljice. Ta mož je

dr. Anton Korošec,

državni poslanec, Maribor.

Vsi poznamo dr. Korošca. On je priljubljen pri slovenskem ljudstvu, ker je vedno in povsod zastopal ljudske koristi. Komu ni znano njegovo neumorno in uspešno delovanje v državnem zboru? Dr. Korošec je vpliven mož, ki bo veliko dosegel v našo korist. Zato pa vsi na delo, da bo **7. maja** izvoljen s častno večino

dr. Anton Korošec,

državni poslanec, Maribor.

In vi, volilci splošne kurije Celje-Brežice-Slovenjgradec! Tudi Vi si morate izbrati dne 7. maja moža, ki bo v deželnem zboru zastopal Vaše težnje, ki bo neizprosno stal na braniku za pravice revnih slojev: delavcev, viničarjev, hlapcev in malih posestnikov. In tak mož, ki je dosedaj kot državni poslanec in bo tudi nadalje kot deželni poslanec skrbel vedno, da pridejo do svojih pravic tudi revni sloji, je

Franc Pišek,

državni poslanec, Orehovavas.

Vsi poznate plemenito srce tega moža, zato pa oddajte svoje glasove le njemu. Celjski liberalci Vam ponujajo učitelja, ki ni nikdar in tudi nikdar ne bo poznal, niti zastopal kmečkih in delavskih teženj. Socialdemokratje Vam pa vsiljujejo svojega **nemškega** uslužbenca, ki si ga plačujejo in ki ne sme misliti, govoriti in delati, kakor bi hotel. Zato pa oddajte **7. maja** vsi glasovnice, ne katere napišite:

Franc Pišek,

državni poslanec, Orehovavas.

Somišljeniki vsi na delo. Agitirajte neumorno, ne vstrašite se ničesar. Ako bote storili svojo dolžnost, Vam bo v zadoščenje to, dabodeta že **7. maja** z velikansko večino izvoljena deželnim poslancem edino prava ljudska kandidata dr. Korošec in Pišek in ne bode Vam treba hoditi še k ožji volitvi 14. maja. Za vsak slučaj pa dobro hranite legitimacije.

Volilci 7. maja imajo bele glasovnice!

Živela kandidata Slovenske kmečke zveze!

Ptujski okrajni zastop.

Propadli smo! Dne 27. aprila že volilo veleposilstvo. Kar pri volitvi volilne komisije se je pokazalo, da so Slovenci za 10 glasov v manjšini. Vsled tega so vrgli puško v koruzo in se volitve niso niti udeležili.

Slovenska kmečka zveza je na izrecno željo drugih strank prepustila priprave za volitve drugim rokam, da se ji ne bo moglo očitati, da je vsled nje kdo izostal od volitve. Udali smo se disciplini, ko so Plojevci zahtevali, da se župnik Ozmec ne sme sprejeti med kandidate, čeprav je istočasno kandidat g. Ploj imel v dvorani dovoljenje, agitirati za svojo izvolitev in vabiti nekatere kmete — na piščance.

Bili smo tudi tihi, ko se je napadala naša stranka in naše časopisje, ter so se na tej podlagi moralno izsiljevale zaupnice. Nismo gledali na osebe, ne na stranke, ampak mislili smo na dobro stvar. Voditelj naše stranke v ptujskem okraju g. Brenčič ml. je bil celo med najagilnejšimi agitatorji za okrajne zastopne volitve — žal, da je bil edin.

Dočim je nasprotna stranka uporabila vsa agitacijska sredstva, se od slovenske strani agitacija ni smoteno organizirala, pač pa se je izdala parola, da imajo Slovenci veliko večino. Vsled tega je menda tudi več Slovencev izostalo.

Pri dobro upeljani in organizirani agitaciji bi zmaga morala biti na slovenski strani. Oni, ki so to opustili, nosijo krivdo na propadu.

Ploj se lahko sedaj baha po shodih, da se je dalo na shodih za okrajni zastop izvrstno zanj agitirati. Celo piščanci so bili na razpolago. Kdo je več slovenskemu narodu, ali Ploj ali okrajni zastop!

Naši shodi v celjskem okraju.

Shodi v celjskem volilnem okraju so izborno vspeli. Žalski muzikanti v Galiciji so žalostno pogoreli, zapustivši zborovališče. Vsled nepričakovanih ovir so se odpovedali shodi v gornji savinjski dolini, pač pa sta kandidata Benkovič in Terglav zborovala v Dramljah, pri Sv. Jakobu pod Kalobjem in v Galiciji, povsod nemoteno. Na

shod v Dramljah

so prišli tudi znani Jarnovič, Jesenik itd. Jarnovič je koncem shoda zabavljajl čez celjske doktorje, češ, da jim nič ne zaupajo, in pogreval frazo: kmet naj kmeta voli. Na naslov Narodne stranke so od njenih pristašev padale pikre opazke. Jesenik je priporočal končno Terglava, češ, da je kmet! Jesenik je zaupnik Narodne stranke. Proti dr. Benkoviču je le ta ugovor imel, da je že državni poslanec in da ni domačin (ali je dr. Karba domačin?). Eden liberalcev je rekel, da je najboljši, nič poslancev voliti! Sploh se je med liberalci kazala taka zmedenost pojmov, da je žalostno za Narodno stranko. Shod se je povsem mirno vršil — v Dramljah!

Shod v Sv. Jakobu

se je vršil pod milim nebom. Učitelju Kvedru se je koncem dala beseda, ki je povedal par fraz iz liberalnih časopisov. Obe kandidaturi ste bili v navdušenjem sprejeti. Po našem shodu je g. Drogenik iz St. Jurija v gostilno Granelli sklical volilni shod, ki se je zaključil med velikim krikom. Drogenik in Kveder sta pogrevala razne neresnice; njih iz St.

Jurija prignani tovariši so jima pritrdjevali, naši pa ugovarjali, dr. Benkovič je odgovoril par krepkih, potem pa se je žurni shod prenehal. Na shod so prišli tudi St. Ruperčani.

V Galiciji

se je popoldne vršil velik shod, na katerega je došlo več vozov naših iz Petrovč, Žalca, Smartna, Dobrne, Ponikve, Vel. Pirešice itd. Bilo je na shodu okrog 250 volilcev. Žalski muzikanti — 13 po številu — so prišli od nekega ponesrečenega shoda, ki se ni vršil, ker ni bilo poslušalcev; in so očitno hoteli priti shod motiti. Toda hišni gospodar Jurak jim je odgovoril, da je volilni shod S. K. Z. javen, da pa njim kot hišni gospodar ne dopusti pristopa v svojo hišo. Krepki kmečki fantje so stopili na prag, naše pustili notri, Žalčane pa pustili v sramoti pred pragom.

V hiši se je pričelo zborovanje, zunaj pa so Žalčani psovali, kričali, a vse zaman.

S silo si niso upali pragu prestopiti, ker se jim je zapretilo, da se jih bo sicer smatralo kot kršitelje hišne pravice in da bodo nosili posledice kazenskega zakona. Bili so od jeze rudeči kot kuhani raki, a hišni gospodar se ni dal omehčati, fantje nashi pa so stali na pragu kot stebri in jim povedali, da pristaši Narodne stranke nimajo tu nič iskati, saj so imeli napovedan shod na Pernovem, in če na istega ni nihče prišel ne moremo pomagati, ker mi jim ljudi ne bomo skupaj vlekl, če sami nimajo toliko ugleda, da bi jih privabili.

Gospod župan iz Vel. Pirešče otvori shod, pozdravi navzoče in predlaga g. Zupanca predsednikom, ki je bil tudi enoglasno izvoljen. Ko ta predsedstvo prevzame, imenuje g. Lednika podpredsednikom in g. Kranjca zapisnikarjem ter podeli besedo g. Terglavu, ki v krepkih besedah med splošnim odobravanjem razvije program K. Z., ki je tudi program njenih kandidatov. Med govorom se je oglasil tudi neki Jelen Blaž od Nove cerkve in hvalil Goričana. Škoda, da je možu, kar bodi mimogrede omenjeno, prehitro zmanjkalo sape, ker bi nam menda bil še povedal, ali sme tisti voliti, ki je pod kurateljo ali ne. No, pa nič ne de, bo pa drugokrat povedal, saj zabavamo se vedno radi.

Predsednik odda potem med splošnim odobravanjem in živio-klici besedo g. dr. Benkoviču, ki najpoprej opraviči g. državnega poslanca Pišeka, da ni mogel priti na shod, ter z njemu lastno zgovornostjo očrta delovanje poslancev S. K. Z. v državnem zboru in pa program za delovanje v deželnem zboru in pojasni, da Kmečka zveza ne dela samo za en stan, ampak pravično za vse stanove, ker so vsi stanovi harmonično združeni.

Za njim še govori dr. Vraber in pojasni v živem govoru stremljenje K. Z.

Ker je čas že potekel, dal je gospod predsednik kandidature poslancev S. K. Z. na glasovanje. Črez 250 rok se dvigne za naše kandidate, ter obljubijo vsi, da hočejo v splošni kuriji voliti gospoda Pišeka, v kmečkih občinah pa g. Terglava in g. dr. Benkoviča. Potem še vpraša, kdo je proti tem kandidatom, pa se nobena roka ne vzdigne. Na koncu še pripomni gospod predsednik, naj se prešteje, koliko nas je bilo na zborovanju, da ne bodo liberalci potem poročali o kakih 30, kakor že imajo navado. In res se je potem preštelo in našlo 250 zborovalcev. Z živio-klici na odsotnega kandidata gosp. Pišeka in na navzoča, zaključil gospod predsednik ta

- To je tudi.
- Torej pojdite z menoj!
- Kam?

Župnika je stresla mrzlica. Bil je nagel slovek in kri mu je bila hitro v liceh.

— Kam pač? Z menoj, da ne zmrznite tukaj. Žena je pobrala otroka in slamnico, ki mu jo je položila na stopnice, in stopila za župnikom.

V župnišču je pozvonilo.

— Ta dva tujca prenoči, Tilda, in daj jima večerje, če je kaj ostalo.

— Tu notri! se je obrnil do romarice in pokazal z dolгим kazalcem v temno, po kadilu in starih knjigah dišečo vežo.

— Za prenočišče bi prosila, za večerjo pa se lepo zahvalim, je odvrnila žena pol k Tildi, pol k župniku, ki je stopil za njo. Tilda je prižgala luč in posvetila v izbo.

Žena je bila iz italijanske strani. Dve ozki štrni črni las sta viseli vzd izpod roba in pod ogljenimi očmi so ležale senčice. Na roki je imela zlat prstan in tri benečanske zapestnice.

— Odložita! je rekla Tilda in se ozrla na fanta. Mal, čokast človek je stal pred njo, v pisan plašč zavrt do ušes, in spodaj so se svetile bele noge. Ni hodil peš, poznalo se jim je, žena ga je nosila.

— Sedi na stol, da se ne utrušiš, gospod že dovoli, a jaz sedem poleg te! In žena je sedla poleg njega na tla in mu poravnala rute na nogah.

Tilda se je ozrla v župnika in župnik je izpregovoril:

— Predno vas prenočim, hočem vedeti, kdo da ste in kdo je otrok, ki ga imate s seboj?

Tildi je bilo težko, da je župnik tako trdo vprašal, in se sklonila k ženi, ki menda od utrujenosti ni mogla stati, in rekla:

shod, ki je bil sijajna manifestacija za načela S. K. Z.

Žalčani so bili nekaj časa še zunaj med shodom, pa vedno jim je bolj vroče prihajalo, ker so jih fantje v marsičem podučili. Sami med seboj so govorili, „ko bi le teh fantov ne bilo.“ Žalčane je jezilo, ker so jim fantje prišli povsod naprej. Skušali so zunaj zborovati, pa ni šlo, ker jih tudi ženske niso hotele slušati, ampak so se jim le smejale, posebno ker sta začela kar dva govornika na enkrat blebetati in se ni vedelo, kateri ima bolj raztrgano streho. Pa nehali so takoj, ker jih ni nihče poslušal. Sklepejo oditi. Ko so jo z povešenimi glavami in potrtimi senci odkurili, potegne slučajno močan veter in vzdigne oblak prahu za njimi, tako da smo rešeni tudi prahu, ki so ga pri naš otresli. Kar dve blamaži na en dan je že zadosti. Narodna stranka lahko sprevidi, da tudi v Savinjski dolini ni več obstanka za njo.

Tako se je torej vršil za K. Z. sijajen shod, kakoršnega še ne pomnimo, in smo tudi lanko ponosni nanj, ker ljudstvo je pokazalo, da se ne da več terorizirati od celjske ali žalske klike. Ljudstvo je bilo navdušeno za kandidate K. Z., jim delalo pri odhodu take ovacije, da je bilo veselje, a živio-klicev ni skoraj bilo konca. Pozdravljali so navdušeno tudi vrle Petrovčane in Vrbenčane, ter Dobročane in Smarčane, ki so prišli na shod in delali za K. Z. z navdušenostjo, to so bile vse drugačne ovacije, kakor jih je doživel dr. Kukovec. Zdaj pa, Savinčani, delajte pot kandidatom K. Z., posebno mladeniči, delajte navdušeno in zmaga bo naša.

Raznoterosti.

Zaupnikom! Na mnogotera vprašanja od strani c. gg. zaupnikov odgovarjamo, da imamo za vse tiskovine, kakor tudi za plakatanje potrebno dovoljenje in jih tedaj gg. zaupniki lahko brez strahu razširjajo in nabijajo.

„Živijo kokoši!“ Dr. Božič grozi v „Narodnem Dnevniku“ s tožbo, ker smo v petkovi številki pojasnili slovenskemu ljudstvu, da je stala pravda, v kateri je bil dr. Božič zastopnik, in ki je nastala radi neke kokoši, okoli 400 K. Naše somišljenike opozarjamo, naj se ne dajo s tem begati. Zakaj pa dr. Božič ni svoječasno tožil „Slov. Gosp.“, po katerem smo mi posneli omenjeno notico. Mi slovesno izjavljamo, da vstrajamo do pičice pri tem, kar smo zadnjič pisali, ker je vse popolnoma resnično, in naj se potem advokatsko izvežbani kmet desetkrat na glavo postavi.

„Program Narodne stranke“ se strinja s programom socialdemokratov, je rekel dr. Kukovec, general Narodne stranke, na shodu v Trbovljah dne 21. aprila 1907. Če sam gospod general dr. Kukovec tako trdijo, mora biti že res. Res je pa tudi, da je vodja socialdemokratske stranke Kautsky leta 1903 izjavil: „Dolžnost naše stranke je, prepričati kmete, da se jim pomagati ne da!“ In drugi voditelj socialdemokratov Bebel pa je rekel: „Če bo vse kmetijstvo v dveh letih kaput, potem bo to za mene najveselejši dogodek!“ Tako mislijo socialdemokrati o našem kmetu in ker se program Narodne stranke po izjavi dr. Kukoveca strinja s socialdemokratskim programom, čisto lahko sklepamo, da hoče Narodna stranka uničiti kmeta. Kmetje, zapomnite si to!

Nadučitelj Brinar in Zibličani. Mislili smo, da se bo na volilnem shodu na Tinskem vendarle kdo oglasil za Brinarja, ki je nekaj let služboval v

PODLISTEK.

Romarji.

St. M.

Velika zagorela žena je klečala na stopnicah romarske cerkve z licem naslonjena na zid. Sveče na oltarju so ugasnili in stoli so se izpraznili. Zakaj prihajal je večer, tih in hladen, z bližnjih gora in ovil s hladnim prtom dvoje vrst hiš, ob cesti slovečih kakor kantoni. Romarji so se napotili v gostilne in v pravili trudne otroke spat. Sami so sedli k štiriočlategu kamnu in zamislili pobožno misel!

Pri ženi, klečoč na stopnicah, se je zgenil otrok. Kakor v sanjah je mahnil z roko po njej in jo udaril. Zrak je bil že mrzel in vlažen in ves sinji od bližajočih se zvezd in nočne nebesne svetlobe. Na tisti gori je sijalo vse več zvezd nego v dolini; zato je bila noč jasnejša in mrzlejša in samotnejša.

Žena je vzela otroka k desni rami, ker so se zaslišali koraki po cerkvi. Zadnji romar — župnik je zaprl velika vrata, zasukal ključ in potresel ogromno ključavnico, da je zabobnelo po prazni hiši kakor v podzemeljski votlini. In ko je stopil po stopnicah, se je spodteknil ob krilu. Jezno se je ozrl, a ko je zagledal ženo v poltmi, je vprašal z mirnim glasom:

- Kdo ste?
- Romarica, saj vidite!
- A zakaj ne greste pod streho?
- Ker je nimam.

Župnika je zbodel lakonični odgovor in zato je vprašal dalje:

- Zakaj je nimate?
- Ker mi je nočejo dati.
- Otrok se zdi bolan.

— Pripravim vam večerjo in posteljo, lin če sta lačna, jejta, in če sta trudna, spita, da se zazori jutro. A jutri povesta, kdo da sta, da vemo, koga smo prenočili to noč.

In je stekla v kuhinjo in izbo in vse pripravila.

Župnik pa je bil trmoglav in hodil po izbi gor in dol.

— Vsaj na stol sedi, ženska, da ne bo videti tako nekrščansko. Da veš: v župnišču si.

In je sedel v naslonjač njej nasproti in zapalil dolgo pipo. V modri, od svetlih zvezd posipani mrak se je previdno in polagoma spuščal dim dragega tobaka in nesel po izbi opojni vonj župnikove pipe.

— Sedaj pa povejte, odkod ste in kako se je zgodilo, da ste romali.

Njegov glas se je omehčil in skozi mrak je skoro prijazno sijal njegov sveti asketski obraz. Ženo je spreletelo prijetno čuvstvo zagrete sobe in bližajoče se večerje, zato je povsila oči in odprla usta:

— Ta fant je moj, da veste, in da ne mislite drugih stvari. Da ni moj, ne nesla bi ga v ta breg kakor tovarna žival. Težek je, mi verjamite! a še težje ga ponesem nazaj. On je namreč bolan v nogah. Kolena so trda od rojstva in ni shodil, kar je živ. Karlo je star devet let in je videk mnogo sveta in mnogo ljudi, a na mojih rokah, razumete? Da kaj vidi in postane pameten, ga nosim po svetu.

— In zato ste prišli tudi na goro?

— Zato ne. To je bil drug vzrok.

Po cesti pod župniščem so se oglasile romarske pesmi. Tenek glas je začel, nizek mu je prilagal in v otožnih italijanskih tercah je letela melodija, dolga in zavlečena, od hiše do hiše, kakor je korakala tenka procesija.

(Dalje prihodnj.)

Zibiki, pa žive duše ni bilo, ki bi poznala velike njegove zasluge, zavoljo katerih bi zaslužil biti naš poslanec. To treba pobotiti. Ljudstvo, med katerim je nekaj časa živel, ga je soglasno obsodilo, ko se je izreklo za kmeta Pišeka. In prav sodi naše ljudstvo. Da je kdo strasten liberalce, kakor je Brinar, to ni zasluga, da bi jo maj narod plačeval s tako zaupno častjo, kot je poslanstvo. Radovedni smo, ali bo nadučitelj Flore od Sv. Štefana opisal shod nepristranski, ker si je pridno delal beleške. Lahko se je tudi on prepričal na tem shodu, kako spoštovanje vži-va liberalni učitelj pri našem vernem ljudstvu.

„Priden kot mravlja in vsiljiv kot žid!“ Tako laskavo je pred časom pisal „Narodni List“ o dr. Benkoviču. Torej dr. Benkoviču celo nasprotniki priznavajo neumorno marljivost. Kar se pa vsiljivosti tiče, je pa itak znano, da se dr. Benkovič nikomur ne vsiljuje in da se je težko odločil za kandidacijo z ozirom na stanovske dolžnosti. Vendar jo je prevzel iz ljubezni do kmečkega ljudstva, katerega sin je on sam.

Zaupnikom! Po nekod niso dobili in še ne do-bijo zaupniki vabil na naše shode. Konstatiramo, da so se od tukaj vedno odposlala vabila, a da je kriv-da na poštah, ki nam nagajajo. Mi smo se že pri-tožili in zasledujemo poslovanje nekaterih pošt (na primer v Savinjski dolini).

Liberalne agitatorje plačuje deloma — seveda po ovinkih — Zadruga zveza v Celju in Ciril-Me-todova družba v Ljubljani, druge pa Nar. stranka, ker narodni strankarji, ki sami taktiko in politiko svojih generalov obsojajo in vedo, da je pogubonos-na, ne kažejo nobene poštivovalnosti v volilnem bo-ju, katerega konec bo poraz Narodne stranke na cel-erti. Saj je splošno znano, koliko stotakov je dobil nek znani agitator v tedenskih obrokih od raznih celjskih doktorjev za agitacijo, znani so slučaji, da so učitelji dobivali brezplačno voz in 10 K na dan v ta namen, da so delali ljudsko voljo, v celjskem okraju je delovala cela tropa plačanih agitatorjev, kateri so se pred pričami hvalili, koliko so zaslužili za svoje delo. Pri teh razmerah se ni čuditi, da so nalagali tu in tam še nekaj glasov. Ne zanimanje za dobro stvar, ne skrb za bodočnost slovenskega naro-da, katerega bodo po zatrdilu liberalcev mogli rešiti le Karba, Berlisg, advokat dr. Božič, Malus, Brinar in Zemljč, podžiga liberalce k delu, temveč želja po zaslužku. Politika je bila, je in bo liberalcem kšeft, vse drugo je postranska stvar.

Dr. Božič se misli v Slovenjgradu kot odvet-nik naseliti in je uverjen, da bo ubogo ljudstvo, če bo postal deželni poslanec, kar drlo v njegovo pi-sarno. Toda 17. maja mu bodo pokazali, da ga ne marajo ne za poslanca in ne za advokata, naj še za-naprej osrečuje Celjane.

Kandidat dr. Karba je postal slaven, predno je dosegel čast poslanca. Njegova zasluga je, da je obogatil slovenski jezik z dvema krasnima izrazoma: čepuriti in karbat. Ta dva izraza sta se v našem okraju že popolnoma udomačila. Če sreča kmet kme-ta, se vprašata: „Boš ti 17. maja karbat?“ „Ne, jaz bom čepuril, to se pravi, zapisal na glasovnico ime Al. Terglav“, je navaden odgovor. Dr. Karba bo se pa lahko, ker mu ne bo treba hoditi v Gradec, doma še nadalje pečal z jezikoslovjem; a mogoče se mu posreči najti kak lep izraz za propadle kandidate Narodne stranke, katerih število se znatno množi.

Štajersko.

Javni volilni shod Narodne stranke v Narod-nem domu v Slovenjgradu. Prebrisani so pa ti li-beralci in pa tako pobožni, da niso hoteli motiti na-ših pristašev pri markovi procesiji, zato so sklicali shod med procesijo, da bi lahko nemoteno zabavljali čez našo stranko. Zborovalcev je bilo od 60—80 in med temi kakih 15 ženskih, nekaj golobradih mlade-ničev in otrok; naših pristašev — mož in zrelih mla-deničev — je bilo okoli 20, ki so se pa vsi vzorno obnašali in nasprotnikom pokazali, da so se na „ka-planskih“ socialnih kurzijah naučili, vesti se dostojno tudi proti nasprotnikom, ki so tudi to pot po jezič-nem doktorju Božiču blagovolili titulirati pristaše K. Z. farške podrepnike, ki delajo edino-le na komando dr. Korošca. Toliko so se le dali od teh podučiti na zadnjem shodu na velikonočni ponedeljek, da so si pravilno izvolili predsedstvo: Vrdnik-Podržan, predsednik, Kac Ivan, podpredsednik, Barle, zapis-nikar, vunbacitelji pa znani kričar Vrečko in pa Vrdnik-Kralj.

Dr. Božič je imel sedaj usmiljenje s svojim si-volasim očetom; pustil ga je doma, ali ga pa ta ni hotel več spremljati kakor kakega otroka, da se ne bi izgubil dragi sinko v velikem slovenjgraškem me-stu: pač pa je povdarjal, koliko ima babica opraviti v njegovi krščanski družini vsako leto — v dokaz zato, kako krščansko živi, ker ima že pet otrok, ka-tere želi vzgojiti tudi krščanski (le farjev in farških podrepnikov ne mara). (Klic od naših: Kje imate ba-bico? Pokažite jo! Kaj je niste pripeljali seboj?) Dr. Božič ponavlja stare obljube, kako bo reguliral reke in podržavljal šole, le deželni kulturni svet mu je prišel od zadnjega shoda iz spomina (suflerja dr. Kodermana ni imel seboj).

Učitelj Brinar se sklicuje na to, da mu je tekla zibelka v „Berghausih“, je sin rudarjev in pozna do-bro gorje delavca-trpina, kateremu hoče pomagati s tem, da bo podržavljal šole in učiteljske plače. (O zvi-

šanju učiteljskih plač pa je modro molčal.) Klic od naše strani: Brigajte se bolje za svoj poklic, da se bodo otroci naučili saj v 4 letih nekoliko brati! V stari klerikalni šoli sem se naučil v pol leta boljše brati! Liberalni odgovor: So pač nekateri otroci premalo razsvetljeni od sv. Duha, sicer bi jim že bolje šlo v glavo.

Seveda je bila Brinarjeva kandidatura tudi z ženskimi in otročiji glasovi sprejeta.

Podržanovega Vrdnika bo pa le treba zlasati, ker je nepoboljšljiv. Zlobudra kar venomer o libe-ralni svobodi in klerikalni usuznjenosti, ne da bi med tem oddal predsedstvo namestniku. Treba ga bo po-slati na kak kaplanski socialni kurz. Konča in za-ključil shod z globokim vzdihom: Klerikalcem je Bog kladivo, s katerim tolčejo po liberalnih glavah.

Še enkrat so smela biti navzoča tudi dva za-večna koroška kmeta, ne da bi se ju podilo domov.

Shod v Rajhenburgu. Zbralo se je nad 300 na-ših pristašev, ki so z živim zanimanjem sledili na-govoru g. Mlakarja ter glasno odobraval besede svojega kandidata, g. dr. Jankoviča. Pristašem Nar. stranke, ki so bili tudi na shodu, nikakor ni bilo po volji, da so si izvolili v splošni skupini kmetje svo-jega sotrpina, g. Pišeka, za kandidata. Radi bi bili razgrajali, pa so se zbal, Zbrali so sicer vse svoje sile v nekem kotu, poklicali celo na pomoč „razbijal-ca naših shodov“ g. dr. Kodermana, pomagali so jim seveda nekateri učitelji, med njimi znani Rismal in še nekaj zapeljanih kmetov. No se jim je pa dovolj jasno povedalo, da morajo na naših shodih le molče poslušati, so jo popihali drug za drugim. Naši kme-tje pa so jasno uvideli, kdo se žrtvuje za nje in kdo dela proti njim, in bodo zato tudi dali temu primeren odgovor dne 7. in 17. maja. Živela naša kandidata g. Franc Pišek in dr. Jankovič.

Iz šmarnskega okraja se nam piše: Kandidat Jakob Vrečko je imel zadnje nedeljo tri volilne sho-de in sicer pri (Sv. Petru na Medvedovem selu, na Tinskem in pri Sv. Emi. Svoj kandidatni govor je govoril jako spretno in je izredno dopadel zboroval-cem s svojo kmečko neustrašenostjo. On bo pravi mož za nas. Na vseh treh shodih je bila med sploš-nim odobravanjem vsprejeta njegova kandidatura. Vsi ga bomo volili dne 17. maja. Prav tako soglasno smo se izrekli na priporočilo župnika Gomilseka za Fr. Pišeka, državnega poslanca v Orehovi vasi, kot kandidata v splošni skupini, in ga bomo volili dne 7. maja. Ta dan bo liberalni nadučitelj Brinar pom-nil svoje žive dni. Ko bi bil katoliški učitelj in bi kandidiral na programu S. K. Z., bi ga naše ljud-stvo z veseljem vsprejelo in zmagal bi, kot bodo tu-di zmagali vsi naši kandidati. Sedaj pa, ko se je ločil od vernega ljudstva, bo se to ločilo tudi od nje-ga. Isto se bo zgodilo nekmetu Brlizgu, sinu znane-ga velenjskega posilinemca krojača Brlizga. Živela naša kmečka kandidata!

Šmihel nad Mozirjem. Našega gospoda uči-telja smo do sedaj Šmihelčani še kolikor toliko spo-štovali. V zadnjem času pa se je pokazal strupene-ga nasprotnika kmetov in nepravlega vzgojitelja na-ših otrok. Po šolarjih nam starišem vsiljuje brezver-ski liberalni „Narodni List“, kakor se je to zgodilo dne 23. aprila 1909. Vprašamo torej c. kr. okrajni šolski svet v Celju, in c. kr. deželni šolski svet v Gradcu: „Je-li dovoljeno po šolskih otrokih razna-šanje časopisov, ki so pisani v duhu, ki naravnost nasprotuje par. 1. šolske postave?“ Temu vsiljivemu gospodu učitelju pa povemo, da mu bomo, ako ne bo miroval, zagodili še krepkejšo pesem. Šmihelčani.

Polzela. V nedeljo zjutraj dne 25. t. m. smo zagledali plakate, ki so sramežljivo naznanjali, da bo imel ob 3. uri pop. kandidat Narodne stranke učitelj Brinar shod na Polzeli pri Cimpermanu. Ob določeni uri jo mahnem tudi jaz iz same radovednosti poslu-šat učitelja Brinarja. Pa sem se zmotil! Brinarja ni bilo. Stopil sem v dvorano, toda bilo ni drugega ne-go: Roblek, urednik Lešničar, župan žalski Širca, par učiteljev in komijev in neizogibni trgovec Cizel. Grem v pivsko sobo. Učitelj Farčnik in trgovec Cizel sta hodila od mize do mize in vabila na shod. Ljudje so jima prikimavali, a ko sta se odstranila, so zbijali razne šale in se jima posmehovali. Napo-sled ob 4. uri se je shod vendar pričel, ker je bilo na večjo udeležbo zastoj čakati. Shod je otvoril žu-pan Širca iz Žalca ter podelil besedo drž. poslancu Robleku. Predmet njegovega govora je bil napad na K. Z. Pravil je, da so le mariborski duhovniki kri-vi, da ni prišlo do kompromisa, ker ti gospodje ho-čejo boj. (To je ostudna laž.) Sploh je bil njegov go-vor, katerega je večinoma čital iz nekega lista, jako slab. Zadaž stoječi kmetje so se mu posmehovali ter iz njegovega govora zbijali šale. Drugi govornik pa je bil učen g. Lešničar. Z sladkim, smečljajočim obrazom je pripovedoval o nepravilnem postopanju Nemcev nasproti Slovincem in pri tem na vso moč napadal Terglava in dr. Benkoviča. Kakor že po-prej Roblek, je tudi sedaj Lešničar dokazoval, da so edino-le kandidati Narodne stranke sposobni za po-slanca. Pri njegovem govoru je precej navzočih za-pustilo dvorano. Ker druge nesreče ni bilo, se je shod zaključil. Udeležnikov je bilo od 65—75, med te-mi 30—35 žensk in otrok, 10—15 pristašev K. Z. in kakšnih 10—15 žalcianov. Potem si lahko vsak izra-čuni, koliko je bilo volilcev za Brinarja. Sploh je bil shod tako klavern, kakoršnih sem še malo videl. Zanimivo bi bilo še pripomniti, kako je Roblek ob-sodil na shodu svoje pristaše. Ko je namreč govoril

o kandidatu Goričanu, rekel je dobesedno: On je mož na svojem mestu in je značajan tako, kakoršnih je malo med nami! Capito, g. Roblek! Navzoči kme-tje so pa rekli, ako je med njimi malo značajnih, po-tem bomo težko pravega pogodili, zato bomo pa raj-si volili Pišeka, Terglava in dr. Benkoviča, katere poznamo kot značajne moše. Gotovo je, da bodo na Polzeli imeli kandidati Slovenske kmečke zveze og-romno večino.

Sv. Peter v Sav. dolini. V prejšnjih časih smo se pri nas borili pri občinskih volitvah le z nemsku-tarji. Slovenci smo bili edini in zato smo sijajno zma-gali. Odkar je pa Narodna stranka zasejala razdor med štajerske Slovence, imamo dvojnega sovražnika. Najbolj žalostno pri vsem tem je pa dejstvo, da nam pri sedanjih občinskih volitvah stoje nasproti zve-zani liberalci in nemškutarji. Trgovec Čvenkel je svoječasno izjavil, da se ne bode mešaval v volitve, ker si bodeta stali nasproti dve slovenski stranki; sedaj pa je na vse to pozabil in postal uskok in na-sprotnik nas slovenskih kmetov, od katerih živi. Če pri nadomestnih deželnozbornih volitvah je bil eden najhujših agitatorjev proti našemu sotrpinu kmetu Terglavu. Pomaga mu pri tem prav pridno gostilni-čar Šribar, ki je prišel k nam ubog, sedaj pa ima toliko denarja, da lahko — obeša vse polno liberal-nih časnikov na steno. Tudi Klopčič, Košmelj, Za-veršnik in Petrak strastno agitirajo proti kmetom, ki jih pa sedaj spoznavajo in bodo tudi izvajali svo-je posledice. Kmetje, udeležite se vsi kot en mož ob-činskih volitev. Volite soglasno moše, katere ste si sami izbrali. S tem boste najlepše obsodili nesram-no zvezo liberalcev z nemškutarji.

Sv. Peter pri Radgoni. Mladeniški shod se je nad vse pričakovanje dobro obnesel. Nkljub majhni agitaciji se je zbralo veliko število domačih in tujih mladeničev, ki so napolnili lepe prostore Karbačove gostilne. Otvoril je shod predsednik Z. S. M. Frano Žebot in predlagal predsednikom shoda g. Pelcna iz Polje, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. G. Pelc prevzame predsedstvo, pozdravlja navzoče in odda besedo mladeniču Žebotu. V le njemu lastni zgovor-nosti je povedal mnogo lepih zrn, ki bodo mladeni-čem, ako se bodo po njih ravnali, pripomogle do boljše bodočnosti. Da je govoril iz srca vseh, je pri-čalo splošno odobravanje ob koncu njegovega govo-ra. Za njim je povzel besedo ljutomerčan Novak, ki je istotako podal veliko lepih svetov navzočim mla-deničem, ki jih pa žalibog, kakor tudi Žebotovih, radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. Pre-pričani pa smo, da bosta te lepe nauke tudi drugod po shodih priporočala, kar bi imelo še večji uspeh, kot tiskano. Nato je dobil besedo tudi ljutomerčan mladenič Šut, ki je oslikal nasprotnike, proti kate-rim se ima naše katoliško slovensko ljudstvo boriti, posebno naše mladeniške organizacije. Govoril je še več fantov. Shod bo ostal mladeničem gornjerad-gonskega okraja, posebno šentpeterčanom, v dobrem spominu.

Po Savinjski dolini gre glas, da se 17. maja ne bo karbalo.

Veleizdajniški proces.

Ljudski učitelj v Stari Gradiški, 38letni Milan Vukelič, izjavi, da je prečital obtožnico, pa je ni raz-umel. Bil je preje pristaš srbske radikalne stranke ali sedaj po teh dogodkih bo pa stopil v vrste srbs-ke samostalne stranke, ker ta stranka dela za bo-movino in pa za slogo med Hrvati in Srbi. V hišo in gostilno soobtoženega Kalafatiča je zahajal, pa na nikake tajne sestanke. Za pojave v zvezi z Nastičem in „Finalem“ trdi, da mu niso znani. Za Nastiča tr-di, da je slišal, da je trgovec kož na Dunaju, da trguje po celem Balkanu in Hrvatskem s kožami ter mu ta trgovina sedaj bolj slabo nese; grozi mu sko-rajšnji bankerot. A to je pa njegov cenik, katerega pošilja okrog in pokaže obtožnico.

Ta izjava je povzročila mnogo smeha med ob-toženci. Senat je Vukeliča radi te izjave obsodil na dva dni samotnega zapora v temnici, njegovega za-govornika dr. Budisavljeviča pa na globo 50 K, češ, da je on povzročil inkriminirani odgovor.

Na vrsto pride sedaj zadnji, to je 63. obtože-nec Ivan Kalafatič, trgovec in gostilničar v Usko-kih. Kalafatiča obdolžuje obtožnica, da sta se na sv. Petra dan sestala v njegovi gostilni dva srbska čast-nika (gotovo Joso Nenadović in Milan Pribičević) ter da sta imela tajen sestanek.

Obtoženec je pojasnil, da srbski častniki, ki se nahajajo v Lipiku radi zdravljenja, radi zahajajo na izlete v Bosansko Gradiško. Po fotografijah, ki jih ima branitelj dr. Lisovac, je spoznal Kalafatič ona dva častnika, ki se imenujeta Tucaković in Teodoro-vič.

Nato je državni pravdnik Accurti siavil pred-log, naj se prečitajo razni članki iz „Srbobrana“, „Slovenskega Juga“ in „Ameriškega Srbobrana.“

Vsi zagovorniki, na čelu jim dr. Hinkovič, so se izrekli proti temu predlogu.

Senat je po četrtturnem posvetovanju odbil ta predlog državnega pravdnika, kar je vzbudilo sploš-no senzacijo, ker se je prvič zgodilo, da je senat za-vrnil kak predlog državnega pravdnika.

V soboto se prične zasliševanje prič, ki so ude-ležene in vpletene na kak način pri tem zanimivem procesu.

Najnovejše vesti.

Novi sultan proglašen.

Carigrad, 28. aprila. Včeraj popoldne ob 1/3. uri je naznanil 101 strel iz topov, da se je izvršila izpremema na prestolu. Abdul Hamid je odstavljen in bo interniran v nekem gradu pri Carigradu. Novi sultan Rešad-efendi si je nadel ime Mohamed V. Izpremema na prestolu splošno pozdravljajo.

Septemberski dogodki pred sodiščem.

Ljubljana, 28. aprila. Sinoči ob 6. uri se je razglasila sodba radi snemanja napisnih desk obtoženih Slovencev. Obsojeni so bili: užitinski nadzornik Lotrič v trimesečno, trgovski sodnik Vinčič v dvomesečno, mizarški učenec Leben v enomesečno, postrešček Štrus v dvatedensko težko ječo, poostreno s postom. Odvetniški kandidat Žiga Vodusek je dobil dva meseca, stavec Bukovnik en mesec, trg. učenec Cerar 10 tednov, mizarški učenec Lucin tri tedne navadne ječe. Radi prestopka po par. 463 so bil obsojeni: ključ. pomočnik Kranjc na pet dni, delavec Lovšin na tri tedne in delavec Škof na dva tedna zapora. Devet obtožencev je bilo oproščenih.

Listnica uredništva.

Več dopisov smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjič. Gg. dopisnike prosimo, da nam o vseh stvareh poročajo popolnoma stvarno, točno in hitro.

Tovarna za žice in mreže Kunte F. Strašice, Češko

priporoča mreže in žice v lesenem in železnem okvirju, strojne žice, mreže za pesek, kuhinjska cedila, žimnice za postelje, elastične žimnice, otače za črevlje, specialitete žičnih žimnic itd. 102

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

78

V najnujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

Restavracija Narodni dom v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd. Pivo iz budjeviške češke pivovarne. Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Lepo posestvo blizu Velenja v Spodnjem Štajerju, v ravnini in sicer zidana hiša, zidani hlev, 8 orlov njiv, 2 orala hmelja, 8 orlov travnikov med tem 2 orala sadonosnika in 8 orlov dorastlega gozda z mešanim drevjem, skupaj 26 orlov, nerazdeljeno ali pa tudi samo polovica proda se za nizko ceno. Plačilo ugodno. Ponudbe naj se pošljejo pod „Posestvo“ na uredništvo tega lista. 91

Veliko posestvo prav lepo, na Spod. Štaj. se proda zaradi bolehnosti posestnika celo ali pa na drobno. Posestvo meri čez 70 orlov in sicer 8 orala vinograde, 12 orlov njiv, 18 orlov travnikov, 12 orlov sadonosnikov, 25 orlov gozda z 12 zidanimi poslopji, gostilno, prodajalno blizu farne cerkve, v dolini ob okrajni cesti pol ure od kolodvora. Cena se določi po velikosti prevzetega posestva in številu poslopja. Ponudbe pod „Veleposestvo“ na upravn. tega lista.

Edina narodna steklarska trgovina Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobice. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!
Na debelo. Na drobno.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.

55

Čudo!

50.000 parov črevljev, 4 pari samo 7 K.

Radi nakupa velike množine morem po tako nizki ceni prodati 2 para moških in 2 para ženskih črevljev za 7 K. Velikost naj se označi v centimetrih.

S. Urbach, Krakov.
Pošilja se le po poštne povzetju. 107

Ako se sklicete na „Straža“ dobite po znižani ceni pristno barvan cefir, kanavaz, kriset, platno, oksford, sukna za gospe kakor tudi robce, servijete itd.

Jaroslav Marek, Bistra pri Novem mestu na Metavi (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastoj in franko. Neugajajoče se sprejme nazaj. 96

35

Slikar in pleskar Franc Divjak v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Štefan Strašek
črevljarski mojster
v Celju Schmiedgasse 3

pri c. kr. davkariji

priporoča svojo največjo zalogo črevljev na Sp. Štajerskem prečast. duhovščini in cenj. občinstvu po najnižji ceni radi pomanjkanja prostora. Naročila se izvrše v 24. urah, delo je dobro in trpežno. Sprejemajo se tudi popravila, katera se izvršijo točno in dobro. Oddajo se tudi črevlji proti mesečnemu plačilu na obroke. 100

Za nakup priporočamo tvrdko M. E. Šepec, Maribor Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Cerkveni slikar Peter Marković akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih povitov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem ateliju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Slovenski krojač Jakob Vezjak v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospe in dečke po naj-novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :::: sukna iz domačih in tujih tovarn. ::::
Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Cerkveni in sobni slikar in pleskar Franjo Horvat MARIBOR, Kasinočasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča :: dela. :: 53

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

Pozor! Slovenci! Pozor! Josip Macuh, Maribor Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 84

Kdor želi trpežno vrhno suknjo, naj se obrne z zaupanjem na izdelovalca FRANC STRNSKY v Lišni, pošta Nemacka (Moravsko).

7 vrhnih sukenj s poštne povzetjem po 1 K 20 vin. komad. Kdor kupi enkrat, kupi zopet. V zalogi je princijelno trpežno sukno. Vzorci se ne pošiljajo. 103